FUDŠ

FAKULTETA ZA UPORABNE DRUŽBENE ŠTUDIJE

Navodila za študente glede uporabe umetne inteligence v pedagoškem procesu FUDŠ

Nova Gorica, 2025

1. UVOD

Izraz *generativna umetna inteligenca* (AI) označuje računalniške tehnike, ki so zmožne na podlagi podatkovnega nabora ustvarjati navidezno nove in smiselne vsebine, kot so besedila, slike, zvok ipd. (Feuerriegel, Hartmann in Janiesch, 2024)[1].

FUDŠ spodbuja odgovorno uporabo orodij generativne AI v pedagoškem procesu, vendar je pri uporabi teh orodij treba upoštevati pomembne vidike, kot so:

- informacijska varnost,
- varstvo osebnih in zaupnih podatkov,
- skladnost s veljavnimi predpisi in akti fakultete,
- avtorske pravice in
- akademska integriteta.

[1] Feuerriegel, S., Hartmann, J., Janiesch, C. et al. Generative AI. Bus Inf Syst Eng 66, 111–126 (2024). https://doi.org/10.1007/s12599-023-00834-7.

2. TEMELJNA IZHODIŠČA ZA UPORABO GENERATIVNE AI NA FUDŠ

Uporaba generativne AI v pedagoškem procesu na FUDŠ temelji na naslednjih ključnih izhodiščih:

- **Ozaveščenost vseh deležnikov:** Visokošolski učitelji in sodelavci ter študenti morajo biti ustrezno seznanjeni z zmogljivostmi, omejitvami in tveganji uporabe generativnih orodij AI.

- **Varstvo osebnih in zaupnih podatkov:** V generativna orodja AI, ki so javno dostopna, ni dovoljeno vnašati osebnih in zaupnih podatkov. Sem spadajo na primer:
  - ❖ neobjavljeni raziskovalni podatki,
  - ❖ neobjavljeni izdelki drugih študentov,
  - ❖ zdravstveni podatki ipd.

  Podatki, vneseni v generativna orodja s privzetimi nastavitvami, *niso zasebni* in lahko izpostavijo občutljive informacije nepooblaščenim osebam.

- **Odgovornost in akademska integriteta**
  Vsebine, ustvarjene z AI, morajo pred objavo ali deljenjem biti natančno pregledane, saj so lahko:

  - ❖ *netočne,*
  - ❖ *zavajajoče,*
  - ❖ *popolnoma izmišljene (t. i. halucinacije),*
  - ❖ *ali pa vključujejo avtorsko zaščitene elemente.*

  Neodgovorna raba AI lahko vodi v **zavajanje, širjenje dezinformacij ali plagiatorstvo.**

  Za **vsako vsebino**, ki jo objavite ali delite (tudi če je deloma ustvarjena z AI), **ste odgovorni sami**.

- **Vloga AI kot podpornega orodja:** Generativna AI naj služi kot dopolnilo človeškemu razmišljanju, ne kot nadomestilo za presojo, ustvarjalnost in kritično mišljenje.

- **Spoštovanje pravnih aktov in navodil pedagoškega kadra**
  - Od vseh deležnikov se pričakuje spoštovanje pravnih aktov in smernic FUDŠ.
  - Študenti so dolžni upoštevati tudi navodila nosilcev in izvajalcev predmetov glede uporabe AI. Pravila glede uporabe umetne inteligence se lahko razlikujejo med posameznimi predmeti.

- **Možnost ustnega zagovora (tudi fizično na lokaciji fakultete) v primeru kršitve**

  Uporaba orodij AI v nasprotju z akti fakultete oziroma navodili nosilca ali izvajalca predmeta se šteje za kršitev izpitnega reda, skladno s Pravilnikom o preverjanju in ocenjevanju znanja. V primeru suma takšne kršitve nosilec ali izvajalec predmeta študenta pozove na **ustni zagovor**, pri čemer lahko zahteva, da se ta izvede v ***fizični obliki na lokaciji fakultete***.

3. NAČELA UPORABE AI V PEDAGOŠKEM PROCESU

Na FUDŠ se zavedamo tako prednosti kot tudi morebitnih tveganj, povezanih z uporabo orodij AI v visokošolskem prostoru. Zato smo razvili premišljen pristop, ki temelji na modelu Univerze Harvard ter omogoča odgovorno in smiselno vključevanje AI v izobraževalni proces. Študentom in predavateljem ponujamo tri modele integracije AI v pedagoško delo – modele A, B in C –, ki omogočajo prilagodljivost glede na cilje predmeta, vsebino in stopnjo študijskega programa.

Z namenom zagotavljanja akademske integritete, preglednosti ter etične uporabe orodij umetne inteligence, se od študentov pričakuje, da spoštujejo naslednja navodila:

1. Uporaba generativne umetne inteligence je pri posameznem predmetu podvržena enemu od **treh načel:**
   - NAČELO A: PREPOVED UPORABE ORODIJ UMETNE INTELIGENCE
   - NAČELO B: DOVOLJENA UPORABA ORODIJ UMETNE INTELIGENCE
   - NAČELO C: DELNA UPORABA ORODIJ UMETNE INTELIGENCE

   Nosilec ali izvajalec predmeta bo v spletni učilnici (okolju Moodle FUDŠ) navedel, katero od treh načel (A, B ali C) velja pri predmetu.

2. V primeru, da nosilec predmeta ne poda navodil glede uporabe umetne inteligence, velja NAČELO B – dovoljena uporaba AI, ob obvezni oddaji izpolnjene in podpisane izjave o uporabi umetne intelligence.

3. **Nenatančno, lažno ali zavajajoče navajanje uporabe umetne inteligence** se šteje za **kršitev akademske integritete** in je **predmet disciplinske odgovornosti** skladno s pravnimi akti FUDŠ.

4. Umetna inteligenca **ni nadomestilo za študentovo samostojno razmišljanje** – študent mora vedno **preveriti točnost** uporabljenih vsebin in prevzema **odgovornost za kakovost, točnost in izvirnost izdelka**.

5. Uporaba orodij generativne umetne inteligence v nasprotju z akti fakultete oziroma navodili nosilca ali izvajalca predmeta se šteje za kršitev izpitnega reda, skladno s Pravilnikom o preverjanju in ocenjevanju znanja. V primeru suma takšne kršitve nosilec ali izvajalec predmeta lahko študenta pozove na **ustni zagovor**, pri čemer lahko zahteva, da se ta izvede v **fizični obliki na lokaciji fakultete**.

NAČELO A: PREPOVED UPORABE ORODIJ UMETNE INTELIGENCE

V primeru izbire NAČELA A se pri predmetu od študentov zahteva, da so vsi izdelki, ki jih oddajo, avtorski in pripravljeni brez uporabe generativnih orodij AI. V takih primerih je uporaba AI – tudi v pripravljalnih fazah – izrecno prepovedana.

Podrobnejše pojasnilo NAČELA A:

PREPOVED UPORABE UMETNE INTELIGENCE (NAČELO »A«):

Pri predmetu _____ *(vpišite ime predmeta)* se zahteva, da je vsak oddani študentski izdelek avtorsko delo. Uporaba orodij, kot so ChatGPT in druga podobna orodja generativne umetne inteligence, je **izrecno prepovedana v vseh fazah dela**, vključno s pripravljalnimi fazami. Pri skupinskih nalogah morajo biti navedeni vsi člani, ki so prispevali k nalogi.

Uporaba orodij generativne umetne inteligence v nasprotju z akti fakultete oziroma navodili nosilca ali izvajalca predmeta se šteje za kršitev izpitnega reda, skladno s Pravilnikom o preverjanju in ocenjevanju znanja. V primeru suma takšne kršitve nosilec ali izvajalec predmeta študenta pozove na **ustni zagovor**, pri čemer lahko zahteva, da se ta izvede v **fizični obliki na lokaciji fakultete**.

Nosilec oziroma izvajalec predmeta je avtonomen pri izbiri načinov in orodij za presojo, ali obstaja sum, da je bil oddani izdelek pripravljen z uporabo generativne umetne inteligence v nasprotju z njegovimi navodili.

Študenti so za kršitve, dolžnosti in neizpolnjevanje obveznosti **disciplinsko odgovorni** skladno s Statutom FUDŠ, Pravilnikom o preverjanju in ocenjevanju znanja ter Pravilnikom o disciplinski odgovornosti študentov.

Upoštevajte, da se načela glede uporabe umetne inteligence lahko razlikujejo med posameznimi predmeti.

NAČELO B: DOVOLJENA UPORABA ORODIJ UMETNE INTELIGENCE

V primeru izbire NAČELA B nosilci oziroma izvajalci predmeta spodbujajo k uporabi generativnih orodij AI kot učnih oziroma raziskovalnih pripomočkov.

Podrobnejše pojasnilo NAČELA B:

DOVOLJENA UPORABA UMETNE INTELIGENCE (NAČELO »B«):

Pri predmetu _____ *(vpišite ime predmeta)* študente spodbujamo, da pri opravljanju nalog in preverjanju znanja uporabijo orodja generativne umetne inteligence. Študenti so odgovorni za preverjanje točnosti in veljavnosti rezultatov.

Študenti so za kršitve, dolžnosti in neizpolnjevanje obveznosti **disciplinsko odgovorni** skladno s Statutom FUDŠ, Pravilnikom o preverjanju in ocenjevanju znanja ter Pravilnikom o disciplinski odgovornosti študentov.

Upoštevajte, da se načela glede uporabe umetne inteligence lahko razlikujejo med posameznimi predmeti.

NAČELO C: DELNA UPORABA ORODIJ UMETNE INTELIGENCE

V primeru izbire NAČELA C nosilci oziroma izvajalci predmeta dovolijo uporabo generativne umetne inteligence pri določenih nalogah, pri drugih pa jo izrecno prepovejo. Tak pristop omogoča večjo prilagodljivost, vendar morajo jasno opredeliti, pri katerih nalogah je uporaba generativne umetne inteligence dovoljena in pri katerih prepovedana.

Podrobnejše pojasnilo NAČELA C:

DELNA UPORABA ORODIJ UMETNE INTELIGENCE

Na splošno je uporaba orodij generativne umetne inteligence pri predmetu _____ *(vpišite ime predmeta)* **prepovedana**, razen če ni izrecno navedeno drugače s strani nosilca oziroma izvajalca predmeta.

Izjemoma je uporaba generativne umetne inteligence pri predmetu _____ *(vpišite ime predmeta)* **dovoljena oziroma priporočena** pri naslednjih nalogah oziroma aktivnostih študentov:

_____

Spodaj so navedene možnosti uporabe umetne inteligence pri pripravi seminarskih, projektnih, zaključnih in drugih nalog/izdelkov. Za vsako izmed njih profesor označi, ali je študentom dovoljena.

Možnosti uporabe umetne inteligence	Dovoljeno	Ni dovoljeno
1. Iskanje ali povzemanje literature (npr. znanstvenih in strokovnih člankov, poročil)	☐	☐
2. Priprava osnutka ali strukture naloge/izdelka (npr. zaporedje poglavij, razdelitev vsebine)	☐	☐
3. Pojasnjevanje strokovnih pojmov, teorij, izrazov	☐	☐
4. Generiranje idej za vsebino naloge/izdelka	☐	☐
5. Oblikovanje hipotez ali raziskovalnih vprašanj	☐	☐
6. Pisanje povzetka (v celoti ali delno)	☐	☐
7. Pisanje uvoda (v celoti ali delno)	☐	☐
8. Pisanje zaključka (v celoti ali delno)	☐	☐
9. Izvedba statističnih izračunov ali obdelava številskih podatkov	☐	☐
10. Oblikovanje vizualnih prikazov (grafi, tabele, slike ipd.)	☐	☐
11. Interpretacija podatkov (npr. statistika, intervjuji, grafi, pravni akti)	☐	☐
12. Slovnične in pravopisne izboljšave besedila	☐	☐

13. Slogovno izboljšanje besedila (npr. večja jasnost, preglednost, berljivost)	☐	☐
14. Prevajanje celotne naloge ali posameznih delov v drug jezik	☐	☐

Uporaba orodij generativne umetne inteligence v nasprotju z akti fakultete oziroma navodili nosilca ali izvajalca predmeta se šteje za kršitev izpitnega reda, skladno s Pravilnikom o preverjanju in ocenjevanju znanja. V primeru suma takšne kršitve nosilec ali izvajalec predmeta študenta pozove na **ustni zagovor**, pri čemer lahko zahteva, da se ta izvede v **fizični obliki na lokaciji fakultete**.

Nosilec oziroma izvajalec predmeta je avtonomen pri izbiri načinov in orodij za presojo, ali obstaja sum, da je bil oddani izdelek pripravljen z uporabo generativne umetne inteligence v nasprotju z njegovimi navodili.

Študenti so za kršitve, dolžnosti in neizpolnjevanje obveznosti **disciplinsko odgovorni** skladno s Statutom FUDŠ, Pravilnikom o preverjanju in ocenjevanju znanja ter Pravilnikom o disciplinski odgovornosti študentov.

Upoštevajte, da se načela glede uporabe umetne inteligence lahko razlikujejo med posameznimi predmeti.

PRAVILO GLEDE PISANJA ZAKLJUČNIH NALOG (DIPLOMSKE, MAGISTRSKE IN DOKTORSKE NALOGE):

Uporaba orodij umetne inteligence je dovoljena (NAČELO B), pri čemer mora študent priložiti izpolnjeno izjavo o uporabi umetne inteligence, v kateri označi načine uporabe teh orodij pri pripravi naloge. Izjava je sestavni del zaključne naloge.

S podpisom izjave študent potrjuje, da so vse navedbe o uporabi umetne inteligence resnične, popolne in skladne z dejansko uporabo pri pripravi naloge. Zaveda se, da nenatančno, zavajajoče ali lažno navajanje uporabe umetne inteligence pomeni kršitev akademske integritete in je lahko predmet disciplinske odgovornosti skladno s pravnimi akti FUDŠ. S podpisom izjave študent prav tako potrjuje, da v celoti prevzema odgovornost za kakovost, točnost in izvirnost zaključne naloge.

5. ZAKLJUČEK

Umetna inteligenca prinaša pomembne priložnosti za razvoj pedagoškega procesa, vendar njena uporaba zahteva premišljen, odgovoren in etično utemeljen pristop. Na FUDŠ se od vseh deležnikov pričakuje, da orodja umetne inteligence uporabljajo na način, ki spodbuja kritično mišljenje, utrjuje akademsko integriteto ter dosledno spoštuje pravico do zasebnosti in intelektualne lastnine.